

23.6.2009

LAPS/179/2009

Oikeusministeriölle
(oikeusministerio@om.fi)

Viite: Lainvalmisteluosaston kirje 6/41/2009. Jäsenen nimeäminen työryhmään.

Asia: KANSALLISEN IHMISOIKEUSINSTITUUTION PERUSTAMISTA SELVITTÄVÄ TYÖRYHMÄ

Oikeusministeriö on pyytänyt lapsiasiavaltuutetun toimistoa yhdessä tasa-arvo-, tietosuoja- ja vähemmistövaltuutettujen toimistojen kanssa nimeämään yhden jäsenen asetettavaan työryhmään, jonka tehtävänä on selvittää mahdollisuuksia järjestää eduskunnan oikeusasiamiehen kanslian yhteyteen perus- ja ihmisoikeuksien yleiseen edistämiseen Suomessa keskittyvä kansallinen ihmisoikeusinstituutio neuvottelukuntineen. Lisäksi tehtävänä on selvittää eräitä ylimpien laillisuusvalvojen toimintaan liittyviä uudistustarpeita.

Lapsiasiavaltuutetun toimisto ehdottaa, että työryhmän jäseneksi nimettäisiin lapsiasiavaltuutettu Maria Kaisa Aula.

Ehdotan lisäksi kirjeestä poiketen, että työryhmään nimettäisiin yksi jäsen kaikista mainituista erillisvaltuutettujen toimistoista. Perustelen ehdotustani sillä, että erillisvaltuutetut ovat kaikki itsenäisiä, lailla perustettuja ihmisoikeusviranomaisia. Valtuutettujen tehtävät eroavat toisistaan. Valtuutetuilla ei ole olemassa olevaa koordinaatio- tai yhteistyömekanismia. Ne sijaitsevat hallinnollisesti eri ministeriöiden yhteydessä. Niillä on omat neuvottelukuntatyypiset elimensä.

Edellä mainituista syistä yhteinen edustaja olisi sekä periaatteessa että käytännössä ongelmallista. Pikemminkin olisi työryhmän työn onnistumisen kannalta eduksi, että erilaiset näkökulmat ja toimintamallit ihmisoikeuksien yleisessä edistämisessä tulisivat sen työssä esille heti alusta asti.

Suomessa Lapsiasiavaltuutettu on erillisvaltuutetuista ainoa, jonka tehtävät keskittyvät pelkästään lapsen oikeuksien edistämiseen, vaikuttamistyöhön ja lasten mielipiteiden välittämiseen päättäjille. Työn perustana on YK:n lapsen oikeuksien sopimus. Lapsiasiavaltuutettu ei ratkaise yksittäisen lapsen tai perheen asioita koskevia kanteluita. Lapsiasiavaltuutettu toimii STM:n yhteydessä toimivan lapsiasianeuvottelukunnan puheenjohtajana. Lapsiasiavaltuutetun toimiston sijaintipaikka on Jyväskylä.

On syytä huomioida jo työryhmän työn tässä vaiheessa myös se, että kansainvälisesti eri maissa lapsiasiavaltuutettujen tehtävät poikkeavat toisistaan niin, että osassa maita lapsiasiavaltuutetut käsittelevät myös kanteluita ja tekevät tarkastuksia esimerkiksi lastensuojelulaitoksiin. Näissä maissa lapsiasiamiehet tai -valtuutetut toimivat usein eduskunnan oikeusasiamiehen yhteydessä.

Kirjeessään oikeusministeriö pyytää ehdottamaan työryhmään sekä naista että miestä mahdollisuuksien mukaan. Lapsiasiavaltuutetun toimiston ei ole mahdollista nimetä sekä nais- että miesehdokasta, koska toimiston vakinaisessa henkilökunnassa ei ole miehiä. Lisäksi toimikunnan työ on luonteeltaan sellainen, että luontevimmin toimistoa edustaa sitä johtava lapsiasiavaltuutettu.

Lapsiasiavaltuutettu osallistuu mielellään asetettavan työryhmän työhön ja pitää tärkeänä että eri ihmisoikeustoimielinten yhteistyötä lisätään ja arvioidaan, millaiset järjestelyt parhaiten edistävät ihmisoikeuksia Suomessa.

Jyväskylässä 23.6.2009

Maria Kaisa Aula
lapsiasiavaltuutettu